

del tercer centenari de la publicació del *Quixot*, que avui forma part de la Biblioteca Joan Sedó, i *Unos borradores cervantescos* (no «cervantinos»), que ha fet conèixer el Sr. MANUEL GÓMEZ MORENO (III, 1; XX+54 pàgs.). En aquesta publicació, l'eminent arqueòleg es revela com un hàbil crític literari. La seva introducció, molt traçuda per cert, és de les coses més interessants que contenen aquestes sèries, així com els textos que dóna a conèixer, consistents en contes, un poemet satíric i altres fragments, conservats en un manuscrit coetani. No anirem més enllà que llur editor, que apunta, amb tota mena de reserves, la possibilitat que aquests fragments puguin haver sortit de la ploma de l'autor del *Quixot*. En tot cas són obra d'algú que tingué una relació amb Cervantes o amb els medis per on transcorregué la vida d'aquest.

Referents a cervantisme hispànic s'han publicat els següents fascicles: CLEMENCÍN, *Biblioteca de Libros de Caballería (Año 1805)* (I, 3; XXXIV+72 pàgines); FERNÁNDEZ NAVARRETE, *Notas cervantinas* (II, 3; XX+32 pàgs.), i *El comentario de Clemencín* (II, 5; XII+80 pàgs.). En aquest darrer fascicle, ultra cinquantena-cinc notes de Clemencín corresponents al capítol 15 de la primera part del *Quixot*, hi ha sis articles publicats en periòdics de Madrid i un d'inèdit, sobre l'anotació de l'esmentat comentarista. Dos d'aquests articles van signats per J. E. Hartzembusch, i tres, per bé que anònims, són d'Alberto Lista.

Els textos cervantins apareguts fins ara en aquestes publicacions són els següents: *La Gitanilla*, text original i la traducció italiana de Barezzi (I, 5; XXX+140 pàgs.); *La fuerza de la sangre*, novella exemplar (II, 2; XXXVI+28 pàgines); *El celoso extremeño*, novella exemplar (II, 4; XVI+56 pàgs.), i *El cerco de Numancia*, tragèdia en quatre jornades (II, 6; XL+108 pàgs.).

Tots aquests textos han estat editats per Joan Givanel i Mas. Deixeble predilecte i fidelíssim de Clemente Cortejón, Givanel seguí tota la seva vida una tradició crítica que a Espanya fou predominant durant el segle passat, la qual posà gran interès en l'anàlisi de la llengua de Cervantes i en problemes gramaticals i de preceptiva. Interessa de fer remarcar que al pròleg que precedeix *La fuerza de la sangre* (II, II) es fa un examen comparatiu d'aquesta novelleta amb la comèdia de Guillem de Castro del mateix títol, i amb la de Castillo Solórzano, *El agravio satisfecho*, apareguda en aquestes publicacions. Ambdues obres teatrals s'inspiraren en la narració de Cervantes.

Del mateix Givanel és *Una nota para un nuevo comentario al «Don Quijote» (En un lugar de la Mancha..., I, 1)* (I, 4; XII+36 pàgs.), en el qual s'examinen les diverses identificacions proposades per a aquest famós lloc, i es ve a concloure que no és identificable.

P. BOHIGAS

El libro quinto de la «Psyche» de Juan de Mal Lara. Publicado por MARIO GASPARINI. Salamanca, Colegio Trilingüe de la Universidad (CSIC), 1947. 30 pàgines («Tesis y estudios salmantinos», VI.)

El Sr. Gasparini publica un fragment del poema inèdit *Psyche*, de Juan de Mal Lara. En el pròleg, molt breu, vol donar una idea de conjunt sobre l'autor i el poema, i bé que en realitat es limita a copiar opinions de Menéndez Pelayo, Adolfo de Castro...

El manuscrit del poema es troba a la Biblioteca Nacional de Madrid, i el

Sr. Gasparini va copiar-lo sencer, amb la intenció, diu ell, de publicar l'obra completa. Després s'acontentava amb publicar-ne dos cants (el quart i cinquè), que va fer puntuar per Rodríguez Marín, com a apèndix a un estudi sobre Mal Lara. Finalment, publica el cant cinquè tot sol. Diu que no li'n sembla inútil la publicació, malgrat confessar ell mateix el poc interès del poema pel seu escàs valor estètic i literari.

M. N. i C.

Poestas varias de grandes ingenios españoles, recogidas por JOSEF ALFAY. Edición y notas de J. M. B. Zaragoza, Institución Fernando el Católico (CSIC), 1946. 228 pàgs.

Durant els segles XVI i XVII són escassíssimes les antologies poètiques castellanques de tipus culte; la més coneguda és la de Pedro Espinosa, titulada *Flores de poetas ilustres*, apareguda l'any 1605. El Sr. José Manuel Bleuca reedita ara, a base de l'exemplar R. 6797 de la Biblioteca Nacional de Madrid, una antologia del mateix caràcter — les *Poestas varias de grandes ingenios, españoles* recollides per Josef Alfay —, que s'imprimí per primera vegada a Saragossa l'any 1654. Catorze anys més tard, Alfay publicà una altra antologia, sota el nom de *Delicias de Apolo (Recreaciones del Parnaso)*, on reproduceix moltes de les poesies publicades en la primera, bé que atribuint-les, algunes vegades, a autors de més nom, cosa que provoca confusions posteriors.

En fer l'edició de les *Poestas varias*, el Sr. Bleuca compara aquesta antologia amb la de 1670, i assenyala i esclareix les diferències de paternitat que manifesten. Així, són de García de Porras i no de Calderón el *Romance amoroso a una dama* i el romanç *A un río helado*; és també de García de Porras i no de Juan de Zabaleta la poesia titulada *A una caza*; cal atribuir a Diego Morlanes i no a Román Montero *La beldad más peregrina*, i a Valentín de Céspedes i no a Moreto *Esquiva Atalanta siempre*, i, finalment, és de Salas Barbadillo i no de Jerónimo Cáncer la *Fábula de Apolo y Dafne*. En les *Poestas varias* hi ha també algun error, com el de donar com a anònima la composició de Lope de Vega *Famoso Guadalquivir*, el de donar com de Góngora *Paloma era mi querida*, etcètera.

En reproduir l'edició de 1654, el Sr. Bleuca modernitza l'ortografia, quan això no provoca cap trastorn fonètic. El total de composicions que l'antologia comprèn és de 133, i, bé que feta a Saragossa, no té gens de caràcter local.

E. H. i R.

Teatro de GUSTAVO ADOLFO BÉCQUER. Edición, estudio preliminar, notas y apéndices de JUAN ANTONIO TAMAYO. [Madrid], Instituto Miguel de Cervantes (CSIC), 1949. LXXXVIII+538 pàgs. (RFE, Anejo XLII.)

El Sr. Tamayo fa notar en l'estudi preliminar d'aquesta obra la sorpresa que despertarà el seu títol a causa que és molt poc conegut, no solament pel gran públic, sinó també per molts entesos en coses literàries, el fet que l'autor de les *Rimas* hagués escrit, imprès i representat obres teatrals. L'autor explica